

De snoerworm *Emplectonema gracile* (Johnston, 1837) in België

Marco Faasse & Hans De Blauwe

Snoerwormen zijn ongelede wormen met een veelal zeer langgerekt lichaam. Ze zijn vooral bekend om hun vermogen tot extreme uitrekking en samentrekking. Van één van de inheemse soorten is bekend dat ze een lengte van meer dan dertig meter kan bereiken. Het is daarmee de langste diersoort, langer dan de blauwe vinvis. De dikte bedraagt echter minder dan een centimeter. De meeste snoerwormen zijn aaseters of predatoren, die hun prooi vinden met behulp van het reukzintuig. De meerderheid is in het bezit van een uitstulpbaar slurfachtig orgaan, de proboscis, die om de prooi heen gewikkeld wordt en deze immobiliseert. De proboscis is soms voorzien van een of meerdere styletten waarmee lichaamswand van de prooi doorboord kan worden. Het slachtoffer kan verlamd worden door toxische stoffen, maar hoe dit precies in zijn werk gaat is niet duidelijk opgehelderd.

Snoerwormen leven in allerlei biotopen, maar de Belgische soorten worden vooral aangetroffen onder stenen op strandhoofden.

Emplectonema gracile (fig. 1) is een vrij grote soort, tot ongeveer een halve meter, bij een dikte van 3-4 mm. Meestal vind je

deze soort ineengestrengeld tot een soort onontwarbare kluwen. De kop is rond, breder dan het lichaam en enigszins afgeplat. Er zijn vier groepen van 10-15 oogvlekjes links en rechts aan de voor- en achterzijde van de kop. De kleur is meestal grijsgroen, soms grijsbruin, aan de bovenzijde. De onderzijde is meestal grijswit. Voor meer gegevens en determinatie wordt verwezen naar Gibson (1994).

Wij vonden 1 exemplaar van deze soort op de derde strandhoofd ten oosten van de oostelijke havendam van Zeebrugge bij Duinbergen op 21 juli 2001, samen met verscheidene andere interessante organismen, onder andere de sierlijke slihanemoon (Faasse & De Blauwe, 2002). Waarschijnlijk is *E. gracile* niet zeldzaam, want in Zeeland is ze algemeen, onder andere op strandhoofden aan het strand. Toch vonden we geen eerdere vermeldingen van deze soort in België. Bij dit soort onbekende groepen waarvoor weinig belangstelling bestaat is dat niet ongewoon. Van Beneden (1861) noemt wel *Emplectonema neesii*, die wij ook ter plaatse vonden. *E. neesii* is vlekkerig bruin van kleur en wat robuuster van vorm, 5-6 mm breed bij ongeveer dezelfde lengte als *E. gracile*.

Dankwoord

Marc Peeters (KBIN) was zo vriendelijk ons gegevens te verschaffen over Belgische snoerwormen, waarvoor hartelijk dank.

Literatuur

- Beneden, P.J. van, 1861. Recherches sur la faune littorale de Belgique. Mem. Acad. r. Sci. Lett. Belg. 32: 1-56.
- Faasse, M.A. & H. De Blauwe, 2002. De sierlijke slibanemoon *Sagartia elegans* Dalyell, 1848 in België. De Strandvlo, 22(3-4): 95-96.
- Gibson, R., 1994. Nemerteans. Synopsis of the British Fauna, no. 24 (second edition). FSC, Shrewbury, 224 pp.

Fig. 1. *Emplectonema gracile*, naar Gibson.

